

datum: 1 mei 2014

plaats: Amsterdam

Pensioenopbouw van de DGA

Pensioenadviseurs raden startende directeur-grotaandehouders (DGA's) steeds vaker af om binnen hun bv pensioen op te bouwen. Ook DGA's die hun oude dag al jarenlang 'in eigen beheer' regelen, krijgen het advies om hier tijdelijk mee te stoppen.

De Belastingdienst volgt het pensioen in eigen beheer met argusogen | Bron: ANP

Dit blijkt uit een rondgang van FD Pensioen Pro onder belastingadvieskantoren. Zij wachten met smart op een brief van staatssecretaris Wiebes, waarin staat welke kant politiek Den Haag op wil met 'het pensioen in eigen beheer. De constructie bleek de afgelopen jaren een grote belemmering voor het doen van tussentijdse uitkeringen.

'In het verleden kozen bijna alle DGA's voor pensioen in eigen beheer', zegt pensioenadviseur Edzo Boven (Grant Thornton). 'Maar van de tien startende DGA's die tegenwoordig bij mij langskomen, kiezen er nog maar drie voor deze constructie. De rest wacht, op ons advies, af totdat het kabinet met zijn visie komt. Of men wil sowieso eerst zien hoe het bedrijf zich ontwikkelt. Maar deze keuze vergroot wel de kans op een onvolledig pensioen, met alle maatschappelijke gevolgen van dien.'

Woekerpolis

DGA's kunnen hun oude dag op twee verschillende manieren vormgeven: Een eerste mogelijkheid is het afsluiten van een contract bij een verzekeraar. De directeur betaalt dan een maandelijkse premie, die door de verzekeraar wordt belegd. Op pensioendatum wordt er met de opgebouwde pot geld een annuïteit afgesloten. 'Veel dga's staan echter wantrouwig tegenover verzekeraars vanwege de woekerpolisaffaire', stelt Boven. 'Zij houden dit geld liever in de BV.'

De andere optie is het pensioen in eigen beheer. Boven: 'Deze vorm kwam in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw op. Dat had vooral te maken met het fiscale voordeel dat te behalen viel. DGA's konden jaarlijks een toezegging voor het pensioen als voorziening op hun balans opnemen. Die was aftrekbaar van de winst, waardoor er minder belasting hoefde te worden betaald. Het percentage waartegen kon worden afgetrokken, lag destijds een stuk hoger dan nu.'

Daarentegen is het bij de pensioenfondsen of verzekeraars niet verplicht om ook jaarlijks tot een bepaald bedrag te reserveren die de toezegging dekt. 'Daar zit een gedachte achter', zegt fiscalist Alwin Nooij (MTH Belastingadviseurs). 'Winsten die worden geïnvesteerd in het bedrijf, leveren op termijn ook rendement op. Het is de bedoeling dat er bij de verkoop van het bedrijf op pensioendatum genoeg geld vrijkomt om deze toezegging op de balans te kunnen dekken.'

Argusogen

Volgens Nooij heeft de fiscus zijn controle op de toezeggingen de afgelopen jaren echter flink opgevoerd. 'De Belastingdienst volgt 'het pensioen in eigen beheer' met argusogen. De angst van de inspecteurs is dat er uiteindelijk niet genoeg geld in de BV zit om de pensioenverplichting na te komen. Dat betekent minder inkomsten voor de staatskas, terwijl er in het verleden wel over de volledige toezegging belastingvoordeel is genoten.'

De fiscalist constateert dat niet alleen de fiscus, maar ook veel DGA's in hun maag zitten met het pensioen in eigen beheer. 'Dat komt omdat toezeggingen uit het verleden in de praktijk vaak een belemmering vormen voor dividenduitkeringen. Een directeur kan dan niet uitgaan van de fiscale waardering van de toezegging in de jaarrekening maar van de commerciële waarde. Deze laatste valt meestal veel hoger uit waardoor er nauwelijks meer ruimte overblijft voor een dividenduitkering.'

Nooij legt uit: 'Bij fiscale waardering moet de DGA rekenen met een vaste rente van 4%. Maar bij de commerciële waardering geldt volgens de Belastingdienst een rekenrente zoals verzekeraars die hanteren; deze ligt nu op ongeveer 2,1 %. Hoe lager de rente, hoe hoger de voorziening op de balans uitvalt. De commerciële waarde kan nog hoger uitvallen. Bijvoorbeeld wanneer de DGA zichzelf indexatie heeft beloofd na pensioendatum of rekening houdt met een nabestaandenpensioen.'

Hard aangepakt

De pensioenexpert rekt voor dat een fiscale pensioenverplichting voor een DGA in 2014 uit kan komen op bijvoorbeeld €1 45.000, terwijl de commerciële pensioenverplichting €400.000 bedraagt. 'Stel dat de BV een eigen vermogen heeft van €250.000 en de DGA wil €1 00.000 aan dividend uitkeren. Dan moet eerst het verschil tussen de commerciële en fiscale verplichting, dus €255.000, eerst worden afgetrokken van het eigen vermogen. Het eigen vermogen is dan negatief, waardoor er geen ruimte overblijft voor dividenduitkeringen.'

Volgens Boven van Grant Thornton worden DGA's die er toch voor kiezen om in bovenstaande situatie dividend uit te keren hard aangepakt door de fiscus. 'De Belastingdienst stelt zich dan op het standpunt dat de directeur al een stukje pensioen heeft opgenomen. Waardoor er in één keer over de hele toezegging moet worden afgerekend. De DGA betaalt dan meestal 52% belasting, plus een revisierente van 20%.'

Dhr. Boven noemt het wrang dat DGA's door de huidige regels nauwelijks dividend kunnen uitkeren. 'Temeer omdat het kabinet het tarief voor dividenduitkeringen in box 2 voor 2014 heeft teruggebracht van 25% naar 22%. De schatkist wil met deze

verleidingstruc €1 miljard ophalen voor de staatskas. Maar ik denk dat dit vanwege de manier waarop pensioenverplichtingen moeten worden gewaardeerd niet haalbaar is.'

Geen makkelijke oplossingen

Toenmalig staatssecretaris Weekers (Financiën) stuurde eind 2013 een brief naar de Tweede Kamer, waarin hij erkende dat er problemen met de waardering van de pensioenverplichtingen zijn. Tegelijkertijd gaf hij aan geen makkelijke oplossingen te zien. Een optie is om pensioenverplichtingen ook in de jaarrekening op commerciële in plaats van fiscale grondslagen te waarderen. Zo ziet de DGA in één oogopslag of er überhaupt ruimte is om dividend uit te keren. En worden 'kostbare' fouten voorkomen.

Maar met deze hogere waardering neemt ook de aftrekpost voor de BV toe. De schatkist zou zo per jaar €950 miljoen aan belastinginkomsten mislopen. 'Bovendien zitten DGA's er ook niet op te wachten om hun jaarrekening te waarderen op commerciële grondslagen', zegt Alfred Lagendijk, partner pensioenen bij PwC. 'De bank ziet ineens een torenhoge pensioenverplichting staan in de jaarrekening. Dat kan dan weer leiden tot hogere rentekosten voor de onderneming.'

Een andere optie die de staatssecretaris schetste, is om de commerciële verplichting terug te brengen naar een fiscale verplichting. Lagendijk: 'Er wordt dan in feite afgestempeld. Als de commerciële waarde met een derde wordt teruggebracht, gebeurt hetzelfde met de jaarlijkse uitkering vanaf de pensioendatum. Toch verwacht ik dat het kabinet niet snel hiervoor zal kiezen. De pensioenuitkering waarover de fiscus nog belasting kan heffen, valt dan immers lager uit. Ook biedt afstempelen over het verleden geen adequate oplossing voor de toekomst.'

Afschaffing

De staatssecretaris gaf in zijn brief openlijk uiting aan zijn twijfels of het pensioen in eigen beheer al dan niet moet worden afgeschaft. De DGA zou dan net als ondernemers in de inkomstenbelasting alleen geld opzij kunnen zetten voor zijn pensioen als de winst dat toelaat. Lagendijk ziet hier echter weinig in. 'De vraag is of DGA's dan überhaupt nog wel iets zullen willen regelen voor hun oude dag. Het voordeel van pensioen in eigen beheer is dat DGA's zich, bij het opstellen van de jaarrekening goed bewust zijn van hun pensioen.'

De PwC-partner ziet bij bestaande toezeggingen op de korte termijn meer in de oplossing die is aangedragen door de Raad v oor de Jaarverslaggeving. 'Die kiest voor een eigen, meer realistische koers, door de te hanteren rekenrente te koppelen aan investment grade bedrijfsobligaties. De rente komt dan uit op 3 tot 3,5%. Per saldo zal de commerciële waardering dan zeker nog circa een derde hoger uitvallen dan de fiscale waardering in de boeken. In plaats van 2,5 tot 3 keer zo hoog bij de waarderingsregels van de fiscus. Dat geeft DGA's meer ruimte voor dividenduitkeringen.'

De drie in dit artikel geciteerde deskundigen vinden overigens dat DGA's voor de toekomst zich beter niet meer kunnen vastleggen op garanties. Het is beter om te werken met een pensioen dat is gebaseerd op premie-inleg. De premie zou dan gestort kunnen worden op een rekening binnen het bedrijf. Maar de staatssecretaris liet eerder weten ook hier nog de nodige 'beren op de weg' te zien. Bijvoorbeeld hoe het rendement op de ingelegde premies bepaald moet worden.